

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1226/2023
28.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Тајјане Вуковић, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА и окривљеног ББ – адвоката Данила Николића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 бр. 110/20 од 23.02.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 425/23 од 19.09.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.11.2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА и окривљеног ББ – адвоката Данила Николића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 бр. 110/20 од 23.02.2023. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 425/23 од 19.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 бр. 110/20 од 23.02.2023. године окривљени АА и ББ оглашени су кривим због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 33. КЗ, те су им изречене условне осуде и то тако што су им утврђене казне затвора у трајању од по 6 месеци и истовремено одређено да се наведене казне неће извршити уколико окривљени у року од 2 године од дана правноснажности пресуде не учине ново кривично дело. Истом пресудом одлучено је о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 425/23 од 19.09.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције и браниоца окривљених АА и ББ, а пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 бр. 110/20 од 23.02.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је заједнички бранилац окривљених АА и ББ -адвокат Данило Николић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновни поступак и одлучивање или исте преиначи и окривљене АА и ББ ослободи од оптужбе.

Врховни суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП. и, у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован.

Као разлог подношења захтева за заштиту законитости, бранилац окривљених истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконите доказе означава исказе сведока ВВ и ГГ. С тим у вези бранилац окривљених наводи да из исказа ових сведока произилази да су до одређених информација дошли на тај начин што су сустигли камион којим је управљао ДД, да су се представили као инспектори унутрашње контроле, показали значке и питали сведока шта се десило, па су у току поступка сведочили о томе шта им је сведок наводно рекао „ево не знам шта да радим, моја деца сутра нема шта да једу, дао сам полицији 2.000,00 динара“. Даље се наводи да су инспектори унутрашње контроле у својим исказима навели да су поставили питање ДД на основу чега је дао 2.000,00 динара полицији, на шта им је он одговорио да није имао свих 28 тахографских листића и да је на једном тахографском листићу сам вршио преправку, те да је новац дао да га полицијски службеници не би казнили. Да су инспектори унутрашње контроле поред опсервације извршили и „испитивање сведока“ ДД, по наводима захтева, потврђују искази оба инспектора, јер су се обојица недвосмислено у току овог кривичног поступка изјашњавали о сазнањима које су добили у обављању своје делатности, а која сазнања не потичу од њихових личних опажања, већ од лица које није саслушано на главном претресу и које на главном претресу није сведочило о критичном догађају. Даље се наводи да је суд своју пресуду заснивао на исказима ових сведока, а да претходно није дао оцену да ли се ради о дозвољеним доказима. Као незаконит доказ бранилац окривљеног означава и исказ сведока ДД, јер дат под притиском од стране полицијских службеника, што је сведок у два наврата потврдио пред тужилаштвом, а да при томе на главном претресу није испитан.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Чланом 288. став 1. ЗКП је прописано да полиција може позвати грађане ради прикупљања обавештења, а у позиву се мора назначити разлог позивања и својство у коме се грађанин позива, а ставом 2. истог члана да приликом поступања по одредбама овог члана полиција не може грађане саслушавати у својству окривљеног односно испитивати у својству сведока или вештака, осим у случају из члана 289. ЗКП.

Из списка предмета произлази да се побијане правноснажне пресуде, поред осталих доказа, заснивају и на исказима сведока ГГ и ВВ, овлашћених службених лица запослених у Сектору унутрашње контроле, који су се у својим исказима изјашњавали о својим непосредним сазнањима о догађају, али и сведочили о ономе што им је сведок ДД, приликом заустављања и обављања оперативног рада критичном приликом и испричао, а што је првостепени суд констатовао у образложењу своје пресуде (страна седам, страна једанаест).

Имајући у виду да су сведоци ВВ и ГГ испитани на главном претресу, да је првостепени суд у образложењу пресуде навео да је исказе сведока ВВ и ГГ прихватио у целости у вези са одлучним чињеницама, јер су исти јасни, детаљни и уверљиви, међусобно сагласни и потврђени изведеним писаним доказима, првенствено сагласни потврди о привремено одузетим предметима и криминалистичко-техничкој документацији, а у највећем делу и исказом сведока ДД, стоје наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених да је суд ценио спорне доказе и свој закључак поткрепио доказом на коме се по одредбама ЗКП пресуда не може заснивати.

Међутим, одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог законика не може заснивати, осим ако је с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

Из списка предмета произлази да првостепени суд побијану правноснажну пресуду није засновао искључиво на исказима сведока ВВ и ГГ, већ су чињенице везане за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 33. КЗ, за које су окривљени и оглашени правноснажном пресудом кривим, утврђене на основу других доказа изведених у току поступка и то: исказа сведока ДД, сведока ЂЂ, делимично и одбрана окривљених, као и многобројних писаних доказа у списима предмета, а који су ближе и таксативно набројани у образложењу првостепене пресуде на страни петнаест, став седам, страни шеснаест, став један.

Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на исказима сведока ВВ и ГГ и како је, по оцени Врховног суда, с обзиром на друге доказе изведене у законито спроведеном поступку и оцењене појединачно и у њиховој међусобној вези, очигледно је да би и без ових доказа била донета иста пресуда, то самим тим неосновано бранилац окривљеног указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост и правилност правноснажне пресуде.

Поред изнетог, Врховни суд оцењује као неосноване и наводе захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконит доказ означава исказ сведока ДД, обзиром да део исказа овог сведока, а који се односи на предају новца у износу од 2.000 динара окривљенима у ком делу је и наводно вршен притисак на њега, није ни био предмет чињеничних утврђења суда у поступку, имајући у виду да окривљенима није ни стављено на терет извршење кривичног дело примање мита из члана 367. КЗ, већ злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1.КЗ. При томе, наведени сведок је испитан на записнику пред Вишим јавним тужиоцем, а на главном претресу је извршен увид у наведени

записник и то на сагласан предлог странака (одбрана је одустала од предлога за непосредним саслушањем овог сведока на главном претресу и предложила да се изврши увид у записник, а оптужба се тим предлогом сагласила).

У образложењу захтева за заштиту законитости бранилац окривљених, иако не нумерише, указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да у конкретном случају, нема елемената бића кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, јер се у радњама окривљених не стичу обележја ни једне од три алтернативно постављене радње овог кривичног дела. У вези са изнетим, бранилац указује да је првостепени суд навео да су окривљени прекорачили границе својих службених овлашћења и невршењем своје службене дужности нису предузели против ДД мере одговорности у виду сачињавања записника о извршеној контроли учесника. По ставу одбране, чини се да првостепени суд није могао да се одлучи да ли су окривљени прекорачили границе својих овлашћења или нису вршили своје службене дужности. Ако се окривљенима ставља на терет да су прекорачили границе својих службених овлашћења поставља се питање која су овлашћења прекорачили. Не може се под прекорачењем службених овлашћења подвести то што су окривљени зауставили камион због сумње да возач камиона није имао везан сигурносни појас. Напротив, окривљени су били дужни да зауставе камион и обаве потребне провере. Иако су окривљени тражили документа од возача камиона и уколико им је исти са документима предао и тахографске листиће, окривљени нису могли да утврђују прекршаје који се односе на тахографске листиће, јер немају знања да би тако нешто чинили, а тиме би и прекорачили границе својих овлашћења. Дакле, окривљени су поступили савесно у границама својих овлашћења. При томе, у изреци није конкретизовано, на који начин су окривљени прекорачили своја овлашћења. Даље се истиче да је најбитнија чињеница у целом поступку да никако окривљени нису могли поднети захтев за покретање прекршајног поступка за извршење прекршаја из члана 16. став 11. и члана 18. став 1. тачка 1) Закона о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима. На то јасно указује одредба члана 168. став 2. у вези става 1. Закона о прекршајима. Када је реч о прекршајима за која је законом предвиђена новчана казна у фиксном износу не може да се поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, већ се у том случају издаје прекршајни налог. Осим што је неспорно да није било могуће, у конкретном случају, поднети прекршајну пријаву и захтев за покретање прекршајног поступка, одбрана у овом делу захтева истиче и да окривљени нису могли и немају овлашћења да издају прекршајни налог за прекршај који се односи на радно време, паузе и одморе посаде возила у друмском превозу. Даље се наводи да се окривљеном АА и окривљеном ББ не може ставити на терет да нису вршили своје службене дужности, јер они нису овлашћени да предузму то што наводно нису предузели, јер таква делатност не спада у оквир њихових службених овлашћења. Да су окривљени издали прекршајни налог, тиме би директно поступили супротно својим овлашћењима и то тако што би прекорачили границе својих овлашћења, па би се у том случају могло говорити о злоупотреби службеног положаја. Окривљени не могу бити окривљени за нечињење, ако радња чињења није из круга њихових овлашћења. Даље се наводи да су окривљени изреком побијане пресуде оглашени кривим да су прибавили корист ДД у виду непокретања прекршајног поступка. Код кривичног дела злоупотреба службеног положаја суд је дужан да наведе јасне разлоге везано за прибављање користи другом лицу, односно у чему се састоји прибављање користи.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује као неосноване.

На наведену повреду закона, одбрана окривљених указивала је и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и о томе у образложењу пресуде на страни шест, став један, дао довољне и јасне разлоге, које Врховни суд у свему прихвата и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић

**Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р.**